

Rågvete

Sven-Åke Rydell, Hushållningssällskapet Östergötland

Fidelio är den totalt dominerade sorten i hela området tack vare dess höga avkastningspotential och sin goda övervintringsförmåga. Det är mycket viktigt att lyckas med etableringen på hösten för att få avsedd avkastning och en säker övervintring. Rågvete är ett mycket intressant högavkastande alternativ till fodervete och etanolvete.

Årets rågveteförsök fick till skillnad från 2003 en bra start på hösten vilket tydligt syns på årets avkastningssiffror. En lyckad etablering på hösten är mycket viktigt för att säkerställa en stabil övervintring och för att utnyttja grödans höga avkastningspotential. Detta är en av orsakerna till att rågvete går bra på nästan alla jordar utom de styvaste lerorna där det kan vara svårt att lyckats med etableringen. Totalt såddes åtta regionala sortförsök i rågvete. Samtliga skördades och

ingår i sammanställningen. Försöken behandlades blockvis vid tidig axgång för att kunna bedöma sorternas avkastningspotential och sjukdomskänslighet. I tabell 1 redovisas behandlingseffekterna.

De bästa rågvetesorterna har klart bättre övervintring än höstkorn, sämre än råg, men är lika bra som härdiga höstvetesorter. De flesta sorterna kommer från Polen, Tyskland och Holland, därför är det viktigt för odlings-säkerheten att de har testats i lokala försök.

Flerårsmedeltalet visar att Fidelio är den högst avkastande sorten i hela området samt att den är den sort som har den säkraste avkastningen mellan åren. I tabell 2 redovisas flerårsmedeltal och årsvisa skördar uppdelat områdesvis. Ingen sort på marknaden slår Fidelio avkastningsmässigt men en nackdel är den relativt sena mognaden. Skörden av Fidelio blir ungefär samtidigt som sena höstvetesorter, vilket skördemässigt kan bli ett problem, men då många av de nya

Tabell 1. Rågvete. Avkastning 2004. Område D-G Obehandlat och behandlings-effekt. Mätare: Amilo.

Sort	2004		2000-2004	
	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings-effekt i kg	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings-effekt i kg
Fidelio	8460	+450	7030	+590
kg/ha				
rel.tal	100		100	
Dinaro	113	+270	106	+670
SW 313	111	+350	104	+560
Algalo	105	+290	94	+440
Falmero	104	+450	99	+170
Valentino	104	+430	98	+390
Triticon	102	+310		

Sorter

höstvetesorterna mognar tidigare kan det även vara en fördel. Algalo är ett alternativ som finns på marknaden och är testat i våra lokala försök. Sorten är fyra dagar tidigare, men är bäst lämpad för område A och B.

Det finns flera sorter som är på väg in på marknaden, Dinaro (SW) är en sort som är klart tidigare än Fidelio och har visat höga skördesiffror och god vinterhärdighet. Den finns för uppförökning 2005 och kommer troligtvis bli en storsäljare i vårt område. Från SSd kommer Tritikon, vilken tyvärr bara är

testad ett år i vårt område men har under detta år givet hög skörd. Även denna sort är tidigare än Fidelio. Tritikon finns eventuellt på marknaden 2005. Tritikon har ett långt, något svagare strå men relativt hög volymvikt. Egenskaper för rågvetete se tabell 3.

Det senaste åren har Kosack legat med i samtliga rågveteförsök och Fidelio har legat med i minst ett av höstveteförsöken på varje försöksplats i området. Från och med årets försök har fodervetet Marshal även ingått i några av rågveteförsöken. Allt för att un-

Tabell 2. Rågvetete. Avkastning årsvis 2002-2004 samt medeltal 2000-2004. Mätare: Fidelio

Årtal	D-området				E-området				F-området			
	2002	2003	2004	Medel 2000-2004	2002	2003	2004	Medel 2000-2004	2002	2003	2004	Medel 2000-2004
Fidelio kg/h	8900	5720	9970	8960	7190	5180	8440	6870	8800	4660	8540	6780
rel.tal	<u>100</u>	<u>*100</u>	<u>*100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Algalo	*106	*82	*103	95	*98	81	102	92	92	84	104	93
Dinaro	103	*99	*109	105	99	106	108	104	103	*127	115	109
Falmero	96*	*95	*96	99	*108	87		97	100	78	108	94
SW 313	*100	*82	*107	100	103	102	109	105	107	*104	113	105
Valentino	*104	*80	*98	98	102	96	102	100	*94	87	108	94
Tritikon			*101				97				105	

* Endast ett försök

Tabell 3. Rågvetete. Beståndsegenskaper för olika sorter. Femårsmedeltal från hela landet 2000-2004.

Sort	Planttäthet vår %	Strå- styrka %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Liter- vikt g	Tusen- kornvikt g	Protein- halt %
Fidelio	94	91	96	323	722	50,1	11,7
Algalo	91	88	106	319	728	46,6	12,6
Dinaro	96	97	90	319	718	44,0	11,2
Falmero	93	89	112	320	733	46,8	12,1
SW 313	86	97	91	320	737	48,2	11,6
Valentino	92	89	104	318	714	47,5	11,9

Tabell 4. Rågvetete och höstvetete. Område D-G. Avkastning årsvis 2002-2004 samt medeltal 2000-2004. Mätare: Kosack

Sort	Relativ skörd i Höstveteförsök			Medel	Relativ skörd i Rågveteförsök			Medel
	2002	2003	2004	2000-2004	2002	2003	2004	2000-2004
Kosack								
kg/ha	7550	6240	7860	6880	5850	4640	6900	6200
rel.tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Marshal	112	105	106	107			115	
Fidelio	122	102	108	112	143	107	126	119

dersöka hur konkurrenskraftigt rågvete är jämfört med höstvetet under olika odlingsbetingelser, se tabell 4. Återigen har Fidelio avkastat högst i jämförelse med Kosack, men även jämfört mot det högavkastande fodervetet Marshal. Årets toppnotering ligger på Brunnby Gård i Västerås där Fidelio gav 40 % mer i skörd jämfört med Kosack och 46 % mot Marshal, men i detta fall bör noteras det låga pH-värdet på ca 5,4 som troligen har missgynnat höstvetet.

Sortbeskrivningar

FIDELIO (SW) är en polsk relativt kortstråig sent mognande sort med hög avkastningspotential och god odlingsssäkerhet tack vare bra övervintrings förmåga.

ALGALO (SW) är en holländsk, långstråig sort med hög avkastning i södra Sverige. Vinterhärdigheten är något svag. Medeltidig mognad.

DINARO (SW) är en polsk kortstråig medel tidig sort med mycket bra stråstyrka. Avkastningspotentialen är hög och odlingsssäkerheten är god tack vare bra övervintrings förmåga. Låg rymdvikt och en medelstor kärna.

FALMORO (SW) är holländsk långstråig och stråstyv sort som visat god avkastningspotential i södra Sverige.

Vinterhärdigheten är något svag. Medeltidig mognad.

SW 313 är en holländsk kortstråig medeltidig sort med mycket bra stråstyrka. Har gett mycket hög avkastning i Mellansverige men skadades något av vintern 2003. Medeltidig mognad och relativt hög rymdvikt.

VALENTINO, (SW) är en medellång sort med något för dålig vinterhärdighet för Mellansverige men med hög avkastning i södra Sverige. Sorten har bra stråstyrka och är medeltidig. Låg rymdvikt och en medelstor kärna.

TRITICON, (SSd) är en tysk medeltidig sort som endast har testats 1 år i regionala försök.